

неправомірної вигоди затримано начальника одного з відділів прикордонної служби. За сприяння у незаконному переміщенні тютюнових виробів через державний кордон, військовослужбовець мав намір отримати неправомірну вигоду в сумі 2100 доларів США [5].

У прикордонному відомстві чітко витримується принципова позиція у боротьбі з корупцією. Протидія корупції, поряд із забезпеченням безпеки на державному кордоні України, була і залишається пріоритетною для Державної прикордонної служби України.

Список бібліографічних посилань

1. У Державній прикордонній службі стартувала антикорупційна акція «Стоп корупції. Від слів – до дій!» // Державна прикордонна служба України : офіц. сайт. URL: <http://dpsu.gov.ua/ua/news/u-derzhprikordonsluzhbi-startovala-antikorupciyna-akciya-stop-korupcii-vid-sliv-do-diy/> (дата звернення: 22.10.2017).

2. Голова Державної прикордонної служби України Петро Олександрович Цигикал визначив першочергові завдання відомства // Державна прикордонна служба України : офіц. сайт. URL: <http://dpsu.gov.ua/ua/news/golova-derzhprikordonsluzhbi-petro-cigikal-viznachiv-pershochergovi-zavdannya-vidomstva/> (дата звернення: 22.10.2017).

3. На Сумщині прикордонники викрили схему незаконної легалізації іноземців // Державна прикордонна служба України : офіц. сайт. URL: <http://dpsu.gov.ua/ua/news/na-sumshchini-prikordonniki-vikrili-shemu-nezakonnoi-legalizacii-inozemciv/> (дата звернення: 22.10.2017).

4. Інспектора прикордонної служби Мостиського загону упіймали на отриманні хабара // Державна прикордонна служба України : офіц. сайт. URL: <http://dpsu.gov.ua/ua/news/inspektora-prikordonnoi-sluzhbi-mostiskogo-zagonu-upiykali-na-otrimanni-habara/> (дата звернення: 22.10.2017).

5. На хабарі у 2100 доларів США затримали офіцера Мукачівського загону // Державна прикордонна служба України : офіц. сайт. URL: <http://dpsu.gov.ua/ua/news/na-habari-u-2100-dolariv-ssha-zatrimali-oficera-mukachivskogo-zagonu/> (дата звернення: 22.10.2017).

Одержано 21.11.2017

УДК 343.132

Роман Вікторович ПИСАРЧУК,

аспірант Національної академії Служби безпеки України

КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ВТРУЧАННЯМ В ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ

Із запровадженням до системи кримінального процесуального законодавства України інституту негласних слідчих (розшукових) дій започатковано нові підходи до правового регулювання державного контролю над перепискою, телефонними розмовами, передачею інформації через мережу Інтернет, іншими засобами комунікації тощо. Нині наведені дії не вважаються такими, що мають лише

пошуково-розвідувальний характер. У межах кримінального провадження вони виступають офіційними засобами збирання і перевірки доказів, та закріплені нормами КПК України як негласні слідчі (розшукові) дії, що є різновидами втручання в приватне спілкування (ст. 258 КПК). А саме, до них належать: накладення арешту на кореспонденцію, її огляд та виїмка (ст. 261, 262); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263), зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264), аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260) [1, ст. 88]. Із аналізу положень кримінального процесуального законодавства випливає, що правова процедура одержання дозволу на проведення таких дій є детально урегульованою. З метою уникнення потенційних зловживань та забезпечення додержання прав людини в ході їх проведення запроваджено достатньо виражену систему контролю та нагляду за такою діяльністю уповноважених суб'єктів з боку інших державних органів. Так, проведення переважної більшості негласних слідчих (розшукових) дій відбувається за рішенням слідчого судді, винесеного на підставі клопотання слідчого, погодженого з прокурором, або клопотання прокурора. Виняток складають: зняття інформації з електронних інформаційних систем, що не є втручанням в приватне спілкування (ч. 2 ст. 264); контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК); виконання спеціального завдання із розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК). Згідно чинного законодавства, усі інші негласні слідчі (розшукові) дії, у тому числі, що є різновидами втручання в приватне спілкування, відбуваються винятково за рішенням слідчого судді. Відповідно до положень ст. 247 КПК України, розгляд клопотань про проведення НСРД, здійснюється слідчим суддею Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя із додержанням принципу територіальності, тобто, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування. Поряд з тим, частина 2 цієї ж статті встановлює винятки із загального правила та вказує, що розгляд клопотань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій щодо суддів, працівників суду та правоохоронних органів та/або у приміщеннях судових та правоохоронних органів, може здійснюватися слідчим суддею Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя поза межами територіальної юрисдикції органу досудового розслідування, який здійснює досудове розслідування. У такому разі слідчий, прокурор звертаються з клопотаннями про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій до слідчого судді апеляційного суду, найбільш територіально наближеного

до апеляційного суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування [1, ст. 88]. Внесення до редакції ст. 247 КПК України згідно із Законом № 613-VIII від 15.07.2015 наведених норм заслугує на позитивну оцінку, адже забезпечує достатні передумови для ефективного проведення заходів, з метою розкриття та розслідування злочинів, вчинених співробітниками судових та правоохоронних органів, що сьогодні є надзвичайно актуальним у руслі всемірного розгортання боротьби з корупцією. Вимоги до клопотання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій та порядок їх розгляду слідчими суддями визначається ст. 248 КПК України. Максимальні строки проведення негласних слідчих (розшукових) дій, та порядок їх продовження передбачено ст. 249 КПК України.

Порядок проведення аудіо-, відеоконтролю особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, накладення арешту на кореспонденцію, здійснення її огляду та виїмки у ході ведення оперативно-розшукової діяльності регулюється Законом України «Про ОРД», у ч. 4 ст.8 якого зазначається, що такі заходи проводяться на підставі ухвали слідчого судді, постановленої за клопотанням керівника відповідного оперативного підрозділу або його заступника, погодженого з прокурором. Ці заходи застосовуються виключно з метою запобігання вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, запобігання і припинення терористичних актів та інших посягань спеціальних служб іноземних держав та організацій, якщо іншим способом одержати інформацію неможливо. Виключно з метою отримання розвідувальної інформації для забезпечення зовнішньої безпеки України зазначені заходи можуть здійснюватися лише за ухвалою слідчого судді без розголошення третій стороні, а заходи, що не потребують дозволу слідчого судді, – без повідомлення прокурора. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення такого заходу не може перевищувати шести місяців [2, ст. 303]. З огляду на зміст наведених норм, проведення заходів із аудіо-, відеоконтролю особи, контролю за телефонними розмовами, телеграфно-поштовою кореспонденцією, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та електронних інформаційних систем на території України здійснюється винятково з дозволу слідчого судді. Проте, відповідно до положень ст. 615 КПК України, якою встановлюється особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі ведення АТО, на місцевості (адміністративній території), на якій діє правовий режим антитерористичної операції, у разі неможливості виконання у встановлені законом строки слідчим суддею повноважень щодо надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій

ці повноваження виконує відповідний прокурор. Варто зауважити, що викладена норма, яка встановлює винятковий порядок надання дозволу на проведення НСРД в зоні ведення АТО в цілому суперечить Конституції України, яка в ст. 30, 31, 32 проголошує права особи на таємницю особистого життя, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, і вказує, що винятки можуть бути встановлені лише судом [3, ст. 141]. У зв'язку з наведеним редакція ст. 615 повинна бути змінена. На наш погляд, тут доцільно враховувати досвід правового регулювання порядку одержання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій щодо осіб, які є співробітниками судових та правоохоронних органів. Тобто, повноваження щодо розгляду клопотань про проведення НСРД у ході розслідування злочинів, вчинених в зоні ведення АТО, доцільно надати слідчим суддям інших апеляційних судів, що є найбільш територіально наближеними до місця ведення досудового розслідування. Запропонований порядок у значній мірі сприятиме додержанню таємниці досудового слідства, що є вагомою запорукою його ефективності. Внесення таких змін дасть змогу привести положення кримінального процесуального законодавства у відповідній частині до Конституції України, і сприятиме повномірному захисту прав і свобод людини й громадянина в межах усієї держави.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–13. Ст. 88.
2. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
3. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : закон України від 15.04.2014 № 1207-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. Ст. 892.

Одержано 21.11.2017

УДК 343.985.7

Вадим Владиславович ПІДДУБНИЙ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ПОДОЛАННЯ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ ЗЛОЧИНІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

У вирішенні завдань ефективного розслідування злочинів економічної спрямованості важлива роль належить взаємодії слідчих та оперативних підрозділів. Аналіз сучасної практики досудового